

W poszukiwaniu Habitatów przyszłości

In Search of the Habitats of the Future

Streszczenie

Przedstawiony wybór projektów i idei jest próbą odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące przyszłościowego organizowania i kształtowania miejsc zamieszkania człowieka. Skala i różnorodność poszukiwań jest znaczna, uzależniona od założeń programowych i przestrzennych, w czasach ich powstawania.

Abstract

The presented selection of designs and ideas is an attempt to answer the elementary questions concerning the future organization and formation of man's places of residence. The scale and diversity of this search is considerable depending on the programmatic and spatial assumptions at the time of their formation.

Słowa kluczowe: Habitat, przyszłość, wizja, konkurs, projekt

Keywords: Habitat, future, vision, competition, design

Prezentowany autorski przegląd wybranych poszukiwań środowiska mieszkaniowego przyszłości został sformułowany na podstawie prac wyłonionych w wyniku konkursów międzynarodowych i krajowych oraz ostatnich projektów i idei autora.

Wydarzenia i osiągnięcia ostatnich lat w dziedzinie zachowania istniejących struktur i poszukiwania przyszłościowych modeli mieszkaniowych w krajach europejskich i na świecie stanowią fascynujący przegląd myśli, poglądów i idei.

Są to zarówno rozwiązania skrajnie uproszczone, polegające na znalezieniu sposobu przetrwania ludzi tam zamieszkujących, jak i perfekcyjne technologicznie, funkcjonalnie i formalnie, w których stosuje się najnowsze osiągnięcia cywilizacji i kultury. Jednocześnie trwa walka o kontynuację i utrzymanie istniejących zasobów.

Środowiska mieszkaniowe charakteryzują się tym, że mają cały zespół cech niezgodnych z naturą człowieka. Dlatego też warto poszukiwać odpowiedzi na pytanie, jak w przyszłości będzie rozwijał się człowiek. Jest to wystarczające uzasadnienie do podjęcia różnorodnych badań i studiów nad kształtowaniem środowiska mieszkaniowego, w którym kultura miałaby zapewnione możliwości kontynuacji i rozwoju przy jednoczesnym wzroście jakościowych potrzeb mieszkańców.

Poszukiwanie nowych wzorców oraz dotychczasowe doświadczenia wynikające z ostatnich realizacji struktur mieszkaniowych, a także obserwacje dotyczące utrzymania założeń istniejących skłaniają do refleksji w odniesieniu do dynamicznego rozwoju technologii oraz wiedzy interdyscyplinarnej z zakresu zachowania człowieka.

The presented authorial review of selected searches for the housing environment of the future is formulated on the basis of works submitted at international and domestic competitions as well as the author's latest designs and ideas.

The events and achievements of previous years in the field of preserving the existing structures as well as the searches for futuristic housing models in European countries and across the world make a fascinating review of thoughts, opinions and ideas.

These are either extremely simplified solutions which consist in finding a manner of surviving for the inhabitants or technologically, functionally and formally perfect ones which use the latest achievements of civilization and culture. The struggle for keeping and continuing the existing resources goes on.

Housing environments are characterized by the fact that they include an entire collection of features discordant with man's nature. Therefore, let us try to search for an answer to the question how man will be developing in the future. It is a sufficient justification for taking up various researches and studies on the formation of a housing environment where culture could be continued and developed with an increase in the inhabitants' qualitative needs.

A quest for new patterns and previous experiences resulting from the latest implementations of residential structures as well as observations concerning the preservation of the existing layouts make us reflect with reference to the dynamical development of technology and interdisciplinary knowledge in the domain of human behaviour.

Istnieją również poglądy, że rozwój społeczeństw będzie się najkorzystniej realizował w „małych ojczyznach”, to znaczy w podstawowych jednostkach sąsiedzkich, habitatach i tradycyjnie zintegrowanych obszarach. Tam też – zdaniem innych – będzie najlepsze miejsce do kontynuacji i rozwoju nowych form kultury oraz możliwości ich racjonalnych przekształceń.

Nadrzędnym elementem procesów stabilizujących strukturę mieszkaniową jest humanizacja – działania zwrócone na człowieka i wartości kulturowe w odróżnieniu od zabiegów takich, jak odbudowa czy renowacja, skierowanych na obiekty. Humanizacja struktur mieszkaniowych jest działaniem wywoławczym dla wszelkiej aktywności ludzkiej. Obok racjonalnych opracowań powinniśmy zabiegać o różnorodne wizje triady, jaką tworzą: człowiek, przestrzeń, w której żyje i kultura, w której się realizuje.

Żadne ważne dzieło w historii ludzkiej nie dokonywało się bez uprzedniej wizji.

Wizja z reguły jest nie tylko nowym programem działania, ale czyni świat bardziej sensownym w aspekcie intelektualnym i moralnym dla ludzi, którzy ją przyjmują. Jest nośnikiem narzędzi do interpretacji rzeczywistości, jest innowacją także w sferze struktur, organizacji i kultury.

There are also opinions that the development of societies will be best realized in “little motherlands”, i.e. in basic neighbourly units, habitats and traditionally integrated areas. Other people claim that this will be the place for continuing and developing various forms of culture as well as the possibilities of their rational transformations.

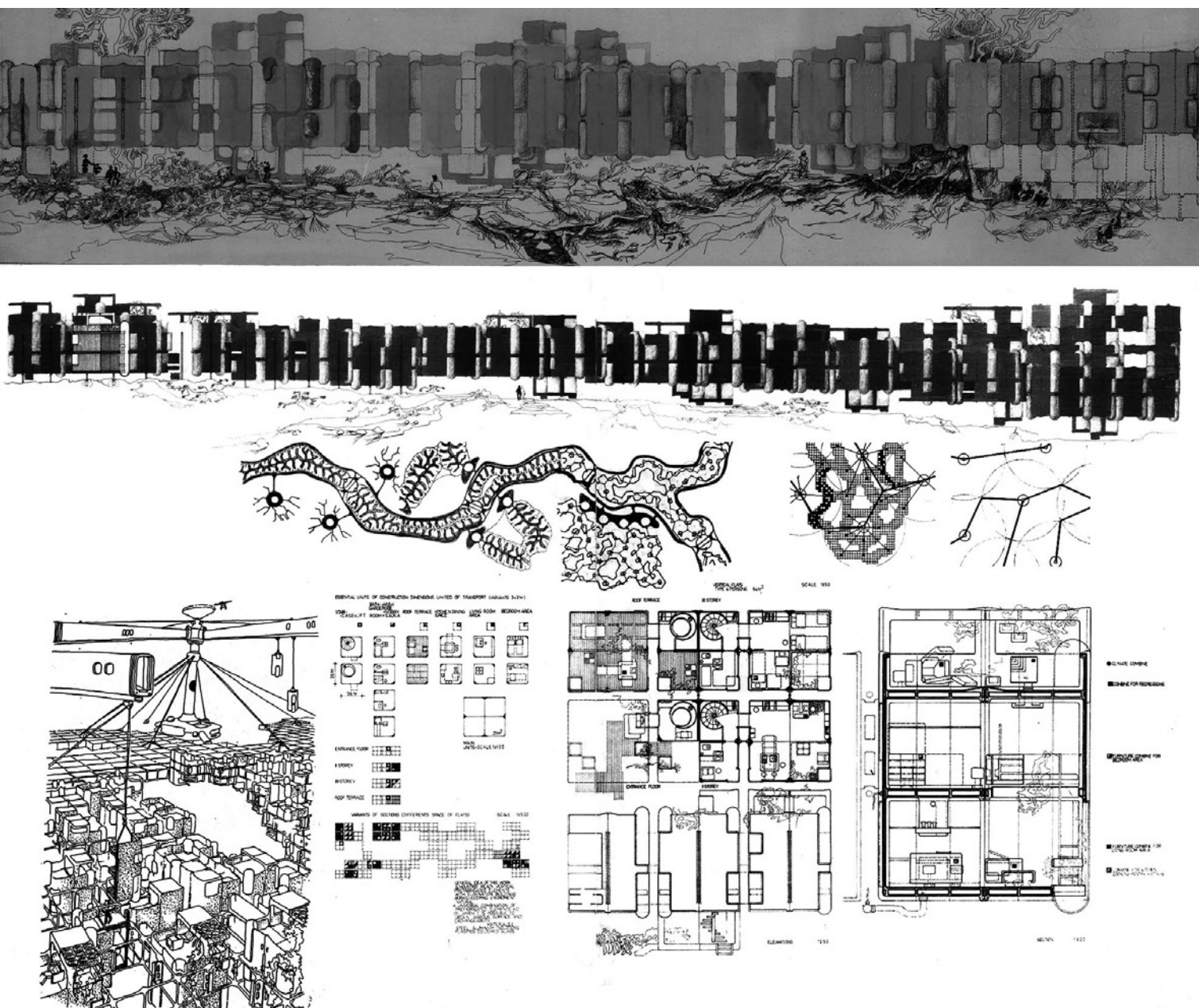
The major element of processes which stabilize the housing structure is humanization – actions turned to man and cultural values as opposed to such measures as redevelopment or renovation directed at objects.

The humanization of housing structures is an upset action for any human activities. Apart from rational surveys, we ought to care for diverse visions of the following triad: man, the space he lives in and the culture he realizes himself in.

No significant work in human history was done without a preceding vision.

Usually, a vision is not just a new programme of actions but it makes the world more reasonable in the intellectual and moral aspect for those who adopt it. It is the carrier of tools for interpreting reality; it is an innovation in the sphere of structure, organization and culture, too.

il. 1. Japan Architect 1974

Wizje wyznaczają kierunki działań w okresie przełomów, które są zwykle czasami wizjonerów. Toffler pisze: „nowe środki humanizacji trzeciej fali nie tylko ułatwiają wykrystalizowanie tego, co jest w nas często osobiste i indywidualne, dzięki nim stajemy się twórcami, lub raczej prosumentami własnego wyobrażenia o sobie”.

Zamierzeniem autora były wypowiedzi uogólniające, bez próby tworzenia zbioru użytecznych wskazówek do rozwiązania problemów takich, jak zespół mieszkaniowy – człowiek – kultura, gdyż jest to zagadnienie otwarte i powinno być nieustającą dyskusją na tematy w nich zawarte.

Wybrany zestaw autorskich projektów i idei jest próbą odpowiedzi na konkretne programy ujęte w wytycznych projektowych, które w sposób różnorodny formułowały relacje i wielkości dotyczące zadań budowania zespołów mieszkaniowych w przyszłości.

W konkursie międzynarodowym w Japonii w roku 1973, „Misa-wa Homes”, który był konkursem na projekt „przyszłościowego prefabrykowanego zespołu mieszkaniowego”, jako ważne wytyczne sformułowano następujące hasła:

– zespół powinien być bezpieczny, zmienny, kolorowy, odporny na trzęsienie ziemi. Nadesłano około 500 prac z całego świata, wyróżnienie specjalne otrzymał projekt autora. Główne cechy charakterystyczne opracowania to struktura zawieszona nad poziomem terenu (wody, nieużytków itp.) na linach, które podtrzymywały trzony podporowe. Przyjęty system zapewniał bezpieczeństwo, a kapsuły mieszkalne umożliwiały wymienianie, zróżnicowanie powierzchni użytkowej w zależności od potrzeb mieszkańców oraz określoną wielkość stosowaną w habitatach, nie przekraczając 500 osób.

Drugi przykład autorstwa architektów Zbigniewa Bacia i Elżbiety Król-Bać, to – wyróżnienie otrzymane w konkursie na przyszłościowe osiedle w Katowicach – Radzionkowie w roku 1974.

Podkreślono oryginalność rozwiązań przestrzennych zwłaszcza zabudowy szeregowej z charakterystycznymi nieregularnymi ulicami wewnętrznymi w projektowanych zespołach, jednostkach mieszkalnych. Planowano także wyeliminowanie ruchu samochodów z osiedla, proponując w zamian rozbudowę sieci ścieżek rowerowych.

W roku 1986 na konferencji międzynarodowej w Japonii pt.: „Green Forum” w Osace zaproponowano alternatywny przyszłościowy zespół mieszkaniowy w otwartym krajobrazie, usy-

Visions indicate directions for actions at breakthroughs which are usually the times of visionaries. Toffler writes, “New, third-wave means of humanization do not just make it easier to crystallize what is often very personal and individual in us. They make us the creators or rather prosumers of our image of ourselves.”

The author's intention was to give some generalizing comments without an attempt to create a collection of useful hints for solving problems, such as a residential complex – man – culture because it is an open issue which should stimulate a continuous discussion on the themes within.

The chosen set of authorial designs and ideas is an attempt to respond to specific programmes included in designing guidelines which variously formulated relations and sizes concerning assignments of building residential complexes in the future.

At the international competition for a design of “a futuristic prefabricated residential complex” Misawa Homes 1973 in Japan, an important guideline was that a complex should be safe, changeable, colourful and resistant to earthquakes.

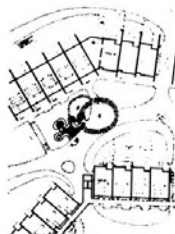
About five hundred works were sent in from all over the world – the author's design received a honourable mention. The main characteristic feature of this project was a structure hung above the ground level (water, wastelands etc.) on ropes supported by cores. The adopted system guaranteed safety, whereas the residential capsules made it possible to exchange and diversify the usable area depending on the inhabitants' needs as well as a defined size used in habitats not exceeding five hundred people.

Another example of a design by Arch. Zbigniew Bać and Arch. Elżbieta Król-Bać is a honourable mention received at the competition for a futuristic estate in Katowice-Radzionków in 1974.

The jurors emphasized the originality of their spatial solutions, especially within terraced development with characteristic irregular internal streets in the designed estates and residential units. The elimination of cars from the estate was planned, too – the extension of the network of bicycle paths was proposed instead.

In 1986, at the international conference entitled “Green Forum” in Osaka, Japan, an alternative futuristic residential complex, situated in the mountains, was suggested

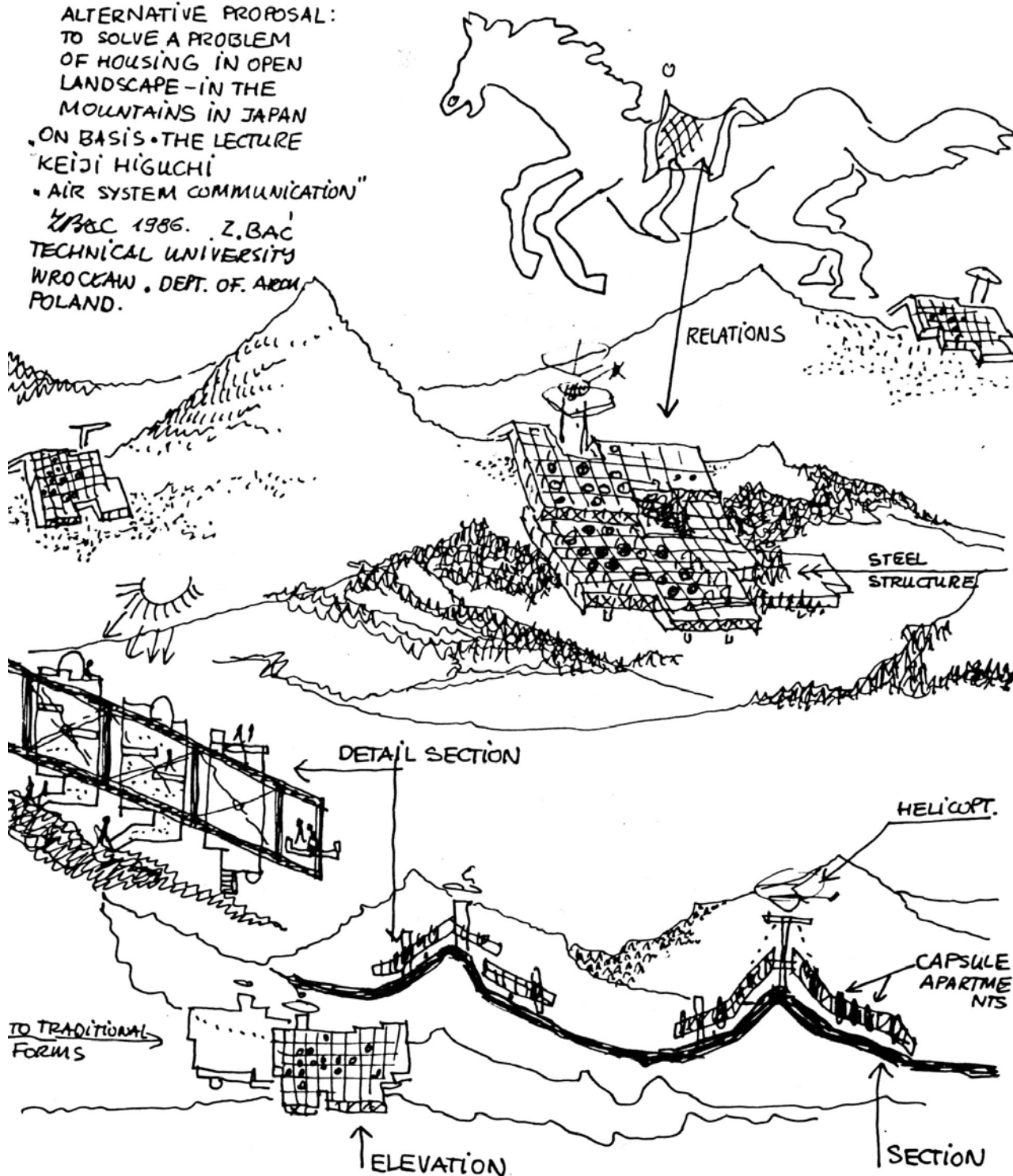
il. 2. Zbiory prywatne autora / The author's private collection

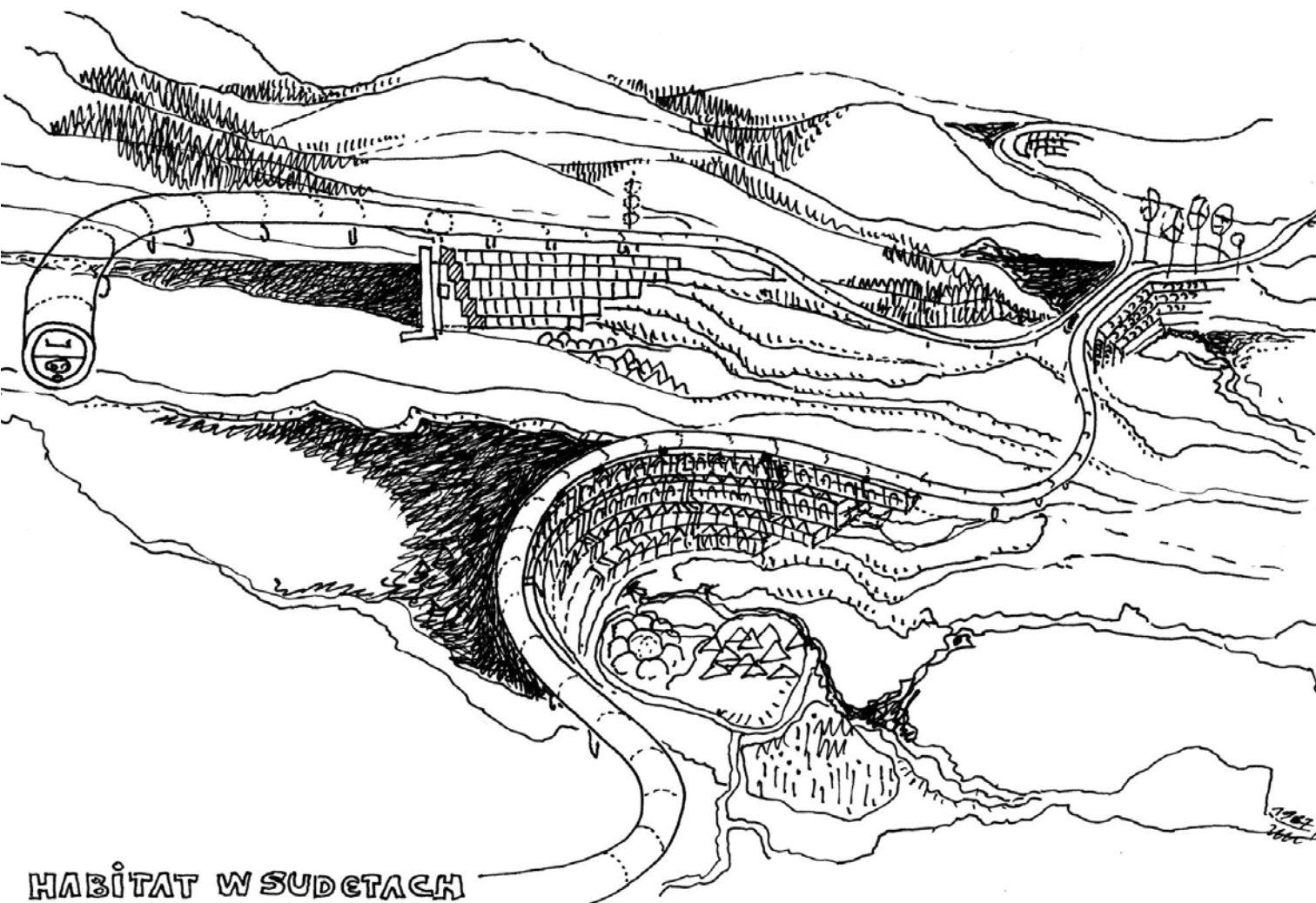
G 国際グリーンフォーラム International Green Forum

ALTERNATIVE PROPOSAL:
TO SOLVE A PROBLEM
OF HOUSING IN OPEN
LANDSCAPE - IN THE
MOUNTAINS IN JAPAN
ON BASIS "THE LECTURE
KEIJI HIGUCHI
"AIR SYSTEM COMMUNICATION"

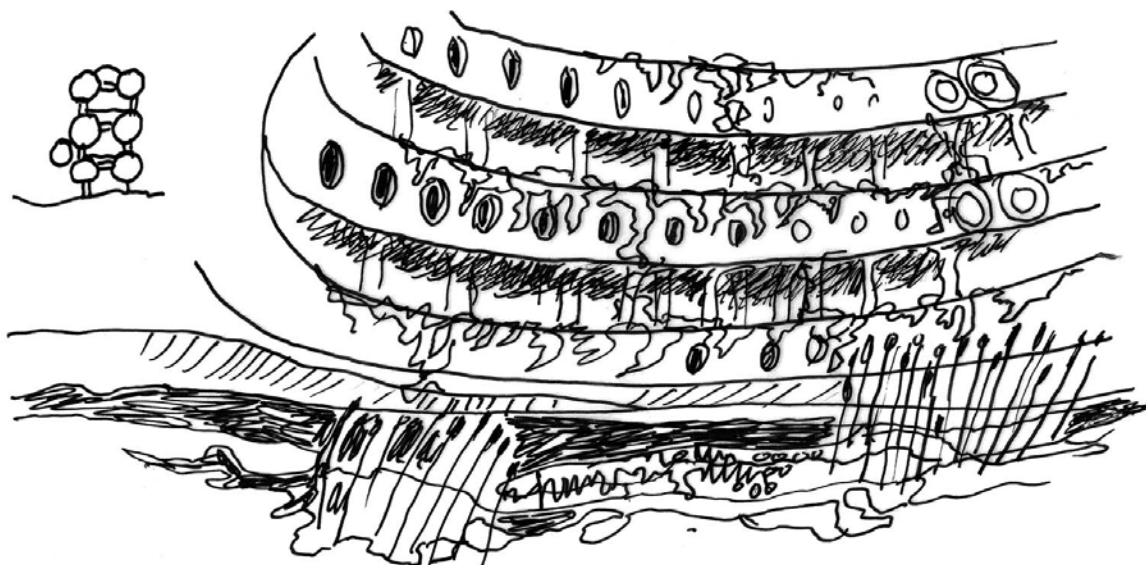
ZBAC 1986. Z.BAC
TECHNICAL UNIVERSITY
WROCLAW, DEPT. OF ARCH.
POLAND.

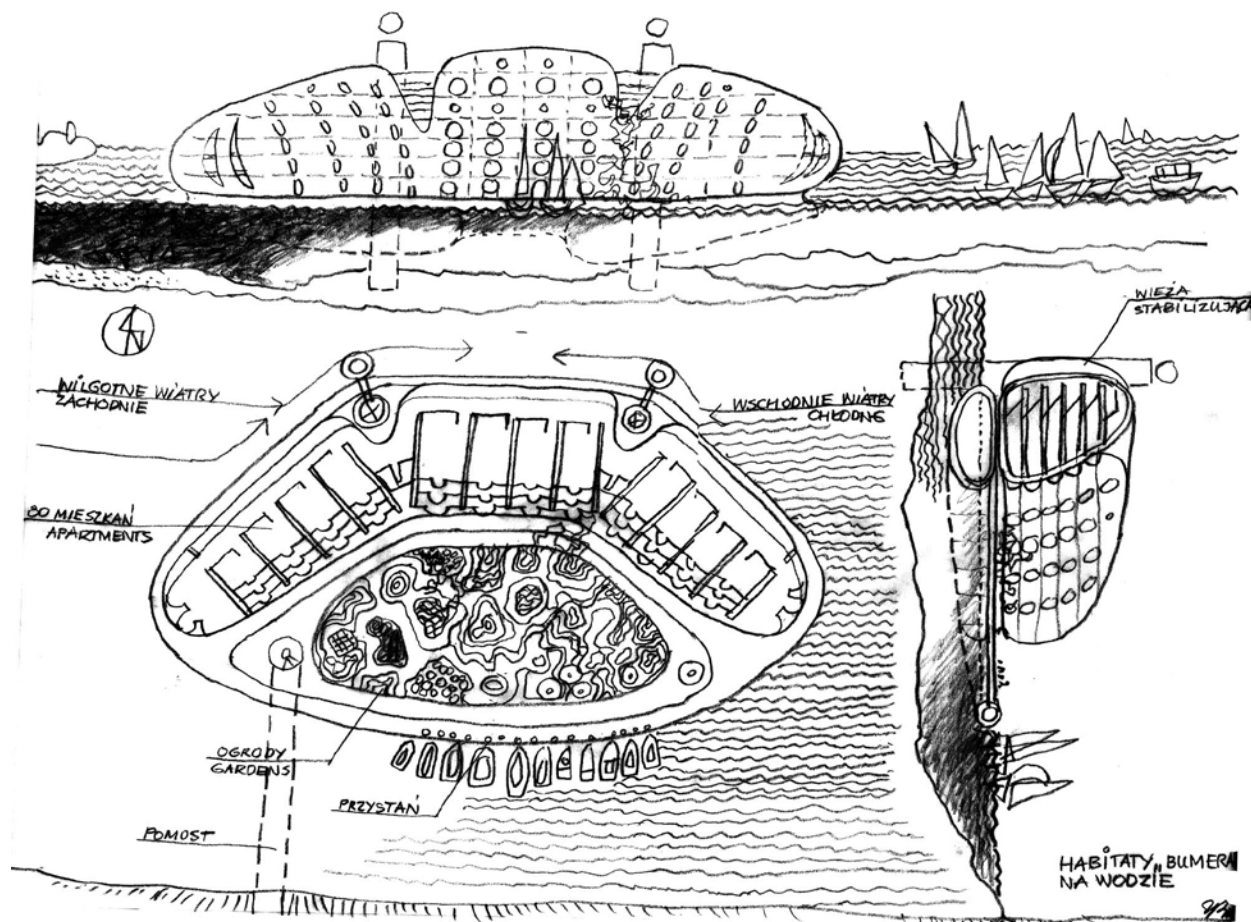

Il. 3. Zbiory prywatne autora / The author's private collection

HABITAT W SUDETACH

il. 5. Zbiory prywatne autora / the author's private collection

tuowany w górach, na podstawie programu skonstruowanego przez prof. Heiji Higuchi pt.: „Air System Communication”.

Kolejną próbą habitatu w górach, był projekt koncepcyjny zespołu mieszkaniowego w Sudetach, prezentowany na międzynarodowej wystawie „Terra II” we Wrocławiu. Zamierzeniem autora, było poszukiwanie zintegrowanych struktur mieszkaniowych w krajobrazie górskim, opartych na systemie zbiorników wodnych, połączonych szybką komunikacją szynową.

W roku 2012 z okazji kolejnego spotkania międzynarodowego pt.: „Habitaty socjalne”, zaprezentowano nową formułę środowiska zamieszkiwania będącą próbą odpowiedzi na zapotrzebowanie człowieka ery industrialnej oraz społeczeństwa prosumenckiego. Miejscem usytuowania „habitatu na wodzie” było miasto nadmorskie Kołobrzeg, w którym zaproponowano pływające zespoły mieszkaniowe wyposażone w niezbędne urządzenia zapewniające samowystarczalność, miejsca pracy, ogrody, wykorzystując wodę jako medium, dla różnorodnych celów użytkowych.

Podsumowując wnioski wynikające z różnych poglądów i koncepcji w poszukiwaniu współczesnego środowiska mieszkaniowego, to habitaty przyszłości niosą ze sobą konieczność przeformułowania i przewartościowania myślenia o przestrzeni dla człowieka, w zależności od zmieniających się potrzeb mieszkańców, rozwoju technologii oraz ochrony tradycji – to zadanie dla nas wszystkich.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Bać Z., *Habitat – środowisko mieszkaniowe człowieka*, Wyd. PWr., Wrocław 1987
- [2] Bać Z., *Humanizacja zespołów mieszkaniowych HABITAT'93*, Wyd. PWr., Wrocław 1994
- [3] Bronowski J., *Potęga wyobraźni*, Warszawa 1988.
- [4] Toffler A., *Trzecia fala*, PIW, Warszawa 1997.
- [5] Japan Architect, kwartalnik 1974, Wyd. Japonia.

on the basis of a programme constructed by Prof. Heiji Higuchi called “Air System Communication”.

Another attempt to form a habitat in the mountains was the conceptual design of a residential complex in the Sudetes presented at the international exhibition “Terra II” in Wrocław. The author's intention was to search for some integrated housing structures in the mountainous landscape on the basis of a system of water reservoirs connected by means of fast rail transport.

In 2012, at another international event entitled “Social Habitats”, a new formula for the housing environment – being an attempt to respond to the needs of the man of the industrial era and the prosumer society – was presented. The place of situating “Habitat on the water” was the seaside city of Kołobrzeg where floating residential complexes, equipped with necessary facilities guaranteeing self-sufficiency, workplaces and gardens, were proposed. They used water as a medium for various utilitarian purposes.

Summing up the conclusions which result from various opinions and concepts in the search for a contemporary housing environment, we must say that the habitats of the future bring along the necessity to reformulate and revalue thinking about a space for man depending on the residents' changing needs, the development of technology and the protection of tradition. It is an assignment for all of us.

BIBLIOGRAPHY:

- [1] Bać Z., *HABITAT – środowisko mieszkaniowe człowieka*, WUT Press, Wrocław 1987.
- [2] Bać Z., *Humanizacja zespołów mieszkaniowych HABITAT'93*, WUT Press, Wrocław 1994.
- [3] Bronowski J., *Potęga wyobraźni*, Warsaw 1988.
- [4] Toffler A., *Trzecia fala*, PIW, Warsaw 1997.
- [5] Japan Architect, quarterly 1974, Japan.